

ré podkládají textovou analýzu diskutovaných románů.

Kniha slouží primárně informativním účelům, jako čtenářská výzva a vodítko, ale obsahuje i náznaky kritického hodnocení a otvírá dveře hlubší obeznamenosti se současným britským románem. Je škoda, že na rozdíl od technické úpravy (kniha je vybavena poutavým obalem) jí univerzitní nakladatelství nevěnovalo pozornější redakční péči. Nový titul Milady Frankové představuje erudovanou publikaci, jakých je zejména o novější literatuře málo a kterou jistě ocení všichni příznivci anglického písemnictví.

L. PODROUŽKOVÁ

* Spisy MU 347, Masarykova univerzita, Brno 2003, 170 stran.

Jiří Matyášek a kolektiv: Slovinsko – cesty do přírody

Masarykova univerzita vydala v roce 2004 zajímavou knížku, která svou koncepcí a obsahem poněkud rozčeří vody na trhu knižních průvodců po cizích zemích. Mezinárodní kolektiv pod vedením učitele Pedagogické fakulty MU Jiřího Matyáška totiž sestavil pozoruhodnou monografii, kterou uvítají nejen cestovatelé do Slovinska, ale rovněž přírodovědci různých specializací, geologem počínaje, botanikem či geografem konče. Na své si v knížce přijdou i zájemci o historii, ekonomiku a o málo známé stránky česko-slovinských vztahů. Nahlédněme tedy, co všechno publikace nabízí.

Více než dvoustostránková knížka menšího formátu (A5) je rozdělena do 12 kapitol, po nichž následují přehledy, seznamy a 48 stran barevných tabulí na křídovém papíře. Jednotlivé kapitoly napsali autoři působící jak na Masarykově univerzitě v Brně i mimo ni, tak na Lublaňské univerzitě ve Slovinsku. I když vezmeme v potaz, že publikace je určena především milovníkům přírody, přece jen strukturování kapitol u této regionální práce je poměrně netradiční, ovšem nikoliv nezajímavé. Knihu uvádí

předmluva a kapitola poskytující základní geografické údaje o Slovinsku a o hlavním městě Lublani. Čtenář se zde v rychlém sledu dozvídá společenské, ekonomické, politické a přírodní parametry země, přičemž zdůrazněny jsou ty, které Slovinsko „dalo světu“, jako je například kras, macarát či jeskyně.

V další kapitole jsou připojeny základní údaje o dějinách státu. Pro neodborníka je řada uvedených skutečností zcela neotřelá, ať již se týká raně slovinských státních celků (Karantánské vévodství od 7. st.), nebo vrcholně středověkých útvarů Kranjska, Ptuje, Korutan a Štýrska. Absence vlastního centralizovaného národního státu nepochybně vedla k obtížnému národnímu vývoji Slovinců, které v podstatě před postupnou asimilací zachránil až vznik Království SHS v roce 1918. Znalcům nebudou určitě cizí jména Joži Plečnika, Josefa Resslera, Viléma Puttika či Antona Hankeho, kteří se jako mnoho jiných Čechů a Slovinců podíleli na tradičně dobrých stycích mezi našimi národy.

Třetí kapitola informuje o slovinském školství; o něm u nás údaje prakticky chybějí. Dramatičnosti nepostrádají „univerzitní peripetie“ Slovinců v boji za vlastní národní vysoké učení. Prvního se jim dostalo z rukou Napoleonovy armády v roce 1810. Po definitivní porážce velkého císaře však univerzita zanikla a na další povedení pokus bylo třeba čekat až do rozpadu Rakouska-Uherska. Přehledně je rozebrán systém školní docházky na všech stupních. Nyní má Slovinsko tři univerzity (na cca 2 mil. obyvatel). V dalším textu je stručně popsána problematika česko-slovinských ekonomických styků. Ty se pro nás zatím nevyvíjejí příznivě, máme-li na mysli saldo obchodní bilance. V kapitole o slovinském zemědělství jsou postíženy jen některé aspekty hospodaření v této hornaté zemi. Náležitá pozornost je však věnována slavné tradici chovu koní lipicánů a kvalitním slovinským vínům.

Popis vlastních přírodních poměrů začíná v šesté kapitole zevrubným přiblížením geologických poměrů Slovinska. Pestrá geologická stavba malého státu (cca 20 tis. km²) je dána jeho polohou na pomezí vý-

znamných regionů (Alp, Dinaridů, Panonské pánve a jaderské desky), charakteristických vesměs mladou tektonikou. Geologické dějiny území dnešního Slovinska jsou proto sledem dramatických událostí. Spojení člověka a geologie je dokumentováno v dílčích statích věnovaných světově významnému rtuťovému ložisku v Idriji, železným a olovňným dolům v Litiji, zinku a železu v Mežici a uhlí ve Velenji.

Těžišťe publikace tvoří oddíl Příroda Slovinska, kterou uvádí sedmá kapitola věnovaná Alpské oblasti státu. V poněkud podivném členění, které sleduje míru podrobnosti popisu toho či onoho dílčího regionu, je čtenář uveden do nejzajímavějších alpských oblastí Slovinska – obvyklého cíle běžných zahraničních návštěvníků. Ostatně mnozí z nich přicházejí z ČR, a tak jména jako Julské Alpy či Triglav pro mnohé z nich nejsou jen prázdnou vzpomínkou. Další kapitola je zaměřena na Dinarskou oblast s četnými krasovými jevy ve slovinském vnitrozemí. Středozemská oblast je kolébkou moderní karsologie a karsologické terminologie. Ostatně pohoří a subregion Kras dal této disciplíně jméno.

V navazujících kapitolách pak následuje důkladný popis živé přírody Slovinska (rostlinstva v kap. 10 a živočišstva v kap. 11) po jednotlivých regionech, a to i na základě vlastních terénních výzkumů členů autorského kolektivu. Tato část přináší zcela autentické poznatky. Na Panonskou oblast se v adekvátní míře bohužel ani v těchto kapitolách nedostalo. Ochrana přírody je námětem 12. kapitoly. Slovinsko zde má dlouholetou tradici a velké plány do budoucna. Zatím v zemi existuje pouze Triglavský národní park, řada přírodních parků a rezervací. Restrukturalizace dosavadního systému je úkolem do příštích let.

Živým jazykem napsaná práce prošla rukama významných recenzentů jak v Lublani, tak i v Brně. Přesto se do práce vloudily některé chybičky, které jí na kvalitě ovšem neubírají.

Sotva však lze Sámovu říši považovat za Franskou. Název Jugoslávie v letech raného socialismu spíše zněl Lidová federativní republika Jugoslávie (později SFRJ). Vysvětlení by si rovněž zasloužil pojem „subalpín-

ský smrkový les“ či používání starší pedologické terminologie. Rovněž číselné údaje o zastoupení hlavních regionů na teritoriu Slovinska by bylo zapotřebí mezi jednotlivými kapitolami sjednotit. Pozoruhodná je informace o nevyjádřeném alpském ledovci pod Skutou (2532 m) v Kamnických Alpách o rozloze 1,55 ha, což spíše svědčí (i podle dalšího popisu) o firmovišti se silně kolísajícími rozměry.

Přiložené barevné tabule s množstvím unikátních záběrů a map jsou krásnou tečkou za publikací, která si zaslouží pozornost nejširší veřejnosti a která by neměla chybět v kapse českých návštěvníků této pěkné slovinské země.

J. KOLEJKA

Brzobohatý, R., Cicha, I., Kováč, M., Rögl, F. (eds.): The Karpatian. A Lower Miocene Stage of the Central Paratethys

Významným editorským počinem Masarykovy univerzity v roce 2003 na poli geovědních disciplín bylo nepochybně vydání tohoto kompendia věnovaného jednomu z nejzajímavějších období geologické historie – mladších třetihor ve východní části našeho dnešního státního území. Editorický tým, sestavený ze zástupců předních českých, moravských, slovenských a rakouských geologických pracovišť, přizval odborníky ze zemí karpatsko-panonského regionu ke spolupráci na monografii shrnující aktuální stav poznání dané problematiky.

Karpat – jako historická-geologická jednotka (tzv. stupeň, angl. *stage*) představující časové období před 17,3 až 16,4 miliony roky – poutá pozornost nejen specialistů, geologů, paleogeografů i ekonomů (zejména s ohledem na možná ložiska ropy a zemního plynu), ale také poměrně širokého okruhu laiků, které zajímá vzdálená minulost naší Země. Pravda, anglicky vydaná publikace spíše uspokojí zájem odborníků v uvedených oborech, avšak i laik zde najde ledacos zajímavého a pochopitelného.